

Asylpolitikken skader barna

Kathrine Vitus, Signe Smith Nielsen, red.
Asylbørn i Danmark
 En barndom i undtagelsestilstand. 293 s, tab.
 København: Hans Reitzels Forlag, 2011.
 Pris DKK 298
 ISBN 978-87-412-5462-3

«Det er skadelig for børn at opholde seg i årevis i asylcentre.» Åpningen setter i klare ordelag asylbarns psykiske helse på dagsordenen. Målsettingen er å tydeliggjøre tapt barndom i asylmottak. *Asylbørn i Danmark* er skrevet for alle som har ansvar for barns oppvekst.

Dette er en flerfaglig antologi som gir et bredt vitenskapelig basert bilde av asylbarns hverdag og livsvilkår. Den har tre deler. Den første handler om levevilkår og hverdagsliv på asylmottak, den andre om hvilke konsekvenser dette har for barns psykiske helse. Enkle tabeller og kliniske eksempler tydeliggjør forskningsresultater og barnas erfaringer. I den tredje delen drøftes barns status, dansk asylpolitikk, juridiske rammer, plikter og rettigheter. Linjene trekkes til norsk asylpolitikk for sammenlikning og kontrastering. En rekke bilag refererer konvensjoner og aspekter ved dansk asylpolitikk gjennom 20 år.

Asylbarnas situasjon beskrives på en skremmende konkret og tydelig måte, belyst ved praktiske eksempler og forskning. Uansett foreldrenes situasjon og asylbehov er barna i en svært utsatt posisjon. De er rykket opp fra sitt vante miljø, omplassert i en situasjon som, i tillegg til å understreke at de er uønsket, er fysisk, psykisk og økonomisk depriverende. Barnas egne traumer og stress kan dårlig tas hånd om av foreldre som selv er traumatiserte, stressede og desperate, ofte livredde for å bli returnert. Summen av eget stress, foreldrenes traumer og de fysiske rammebetingelser på asylmottak fører til alvorlige psykiske helseplager på kort og på lang sikt.

Foreldrenes behov for asyl kan diskuteres, men spørsmålet om barna forblir ubesvart. Dette faktum omtales som en gordisk knute. Barn behandles som en del av foreldrenes bagasje og blir erfaringsmessig glemt. En forpliktelse i henhold til barnekonvensjonen synes ikke å gjelde for disse barna. Fra norsk politisk hold er det uttalt at barnekonvensjonen er underlagt innvandringspolitiske forhold.

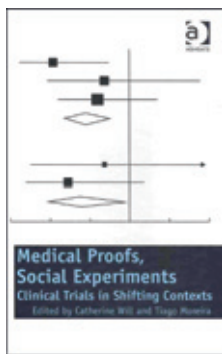
Bokens svakhet er at den gir en til dels utdatert fremstilling av fordelene ved norsk asylpolitikk sammenliknet med dansk. De siste års innstramninger i Norge har ikke kommet med. Styrken – som veier tyngst – er det klare budskapet, formidlet i en språkform som er tilgjengelig for alle, uavhengig av bakgrunn i feltet. Den internasjonale (og nordiske) forskningen på området er på en enkel og grei måte gjort rede for og referert til. Den klare sammenhengen mellom forskning og klinisk erfaring gjør inntrykk.

Dette er en viktig og nødvendig utgivelse som går rett inn i en aktuell norsk politisk og faglig diskusjon. Det finnes meg bekjent ikke maken på området. Den er til å bli rystet, berørt, men også klok av – dersom konsekvensene av det forfatterne beskriver blir tatt på alvor av helsetjenesten generelt, den psykiatriske spesialisthelsetjenesten, politikere og de ansvarlige for mottaksforhold for asylsøkere. Den griper rett inn i den norske debatten, blant annet om barn og familier på planlagte «ventemottak».

Aina Basilier Vaage

Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk
 Sandnes

Randomiserte forsøk under lupen

Catherine Will, Tiago Moreira, red.
Medical proofs, social experiments
 Clinical trials in shifting contexts. 189 s.
 Farnham: Ashgate, 2010. Pris GBP 55
 ISBN 978-0-7546-7928-8

I løpet av de siste tiårene har det randomiserte forsøket fått en dominerende plass i kunnskapsutviklingen innen helsefagene. Dette er en samling case-studier der hensikten er å rette et kritisk blikk på de prosessene som foregår i og rundt gjennomføringen av randomiserte studier. Forfatterne er ikke kritikere av randomiserte forsøk per se, deres ambisjon er å belyse noen aspekter ved denne type forskning som kan ha betydning for fortolkningen og bruken av resultatene.

I en tid da funn fra slike forsøk blir tillagt stor vekt, er det viktig å debattere svakhet og styrke ved måten randomiserte studier blir utført på og hvordan resultatene blir brukt. Det er derfor all grunn til å ønske denne boken velkommen som et bidrag i den debatten. De åtte forskerne som har skrevet de forskjellige kapitlene, rapporterer fra hver sin case-studie av forskjellige randomiserte forsøk. Noen har brukt etnografiske metoder og beskriver det de har sett og hørt gjennom deltakende observasjon i et forskningsteam, andre har basert seg på grundige dokumentanalyser. *Medical proofs, social experiments* er skrevet av forskere for forskere.

Dessverre ble jeg ikke mye klokere etter å ha lest forfatterens beskrivelser og refleksjoner. Det meste som kom ut case-studiene var forutsigbart og kjent fra før: Det er ikke overraskende at prosjektarbeid som omfatter mange mennesker og forskjellige profesjonsgrupper kan medføre spenninger og samarbeidsproblemer. Det sier seg selv at det å involvere pasientgrupper og andre interessenter på et tidlig tidspunkt kan være smart for å sikre god rekruttering og vellykket gjennomføring av en studie. At forskjellige interessegrupper tolker resultatene på hver sin måte, er velkjent og helt naturlig, likeså at det finnes kritikere av randomisering som vitenskapelig metode. Og så videre.

Noen av kapitlene er lettlete og gir interessante innblikk i praktiske utfordringer som forskere kan møte under gjennomføringen av randomiserte studier, men de overrasker altså ikke. Andre kapitler er tyngre og mer preget av referanser til samtidige sosio- og filosofer, og vil muligens treffe best hos forskere med samme referanserammer som de respektive forfatterne.

Atle Fretheim

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten
 Oslo